

ONNII

EVÄITÄ
MAASEUDUN
UUTEEN
TALOUTEEN

”PARHAAT IDEAT
TULEVAT, KUN ON
TILAA OLLA OMA
ITSENSÄ”

Sasu Ripatti, *äänitaiteilija*
Muutti Berliinistä Hailuotoon
vuonna 2010

Maaseutu vetoaa
uudella tavalla, koska
ihmisten tarpeet ovat
muuttuneet. Niiden
oivaltaminen on
yritysten ja kuntien
menestyksen avain.

HYVÄ LUKIJA!

Maaseudun mahdollisuudet kiinnostavat täysin uusia ihmisryhmiä. Se antaa yrityksille ja kunnille mahdollisuuden menestyä sekä houkutella asukkaita ja työntekijöitä – kun vain oivaltaa mikä heitä pohjimmiltaan ajaa ja kiinnostaa. Ihmiset kaipaavat osin eri asioita kuin ennen. He vaativat hyvin erilaisia yksilöllisiä palveluja, joita yhdistää ympäristön huomiioon ottava näkökulma.

Tämä kirja selittää, millaisia uudet kohderyhmät ovat ja auttaa miettimään, miten ne vaikuttavat

sinun työhösi tai liiketoimintaasi. Valmiita vastauksia emme osaa antaa. Annamme tienviittoja. Kestävästi toteutetut uudenlaiset palvelut ja liikeideat – tai parannetut vanhat – voivat olla yllättäviä ja ennakoinnattomia. Ne nousevat kunkin alueen omista vahvuuksista.

Parhaat vastaukset tulevatkin mitä todennäköisimmin sinulta itseltäsi. Ajattelun avuksi olemme tehneet pieniä tehtäviä työkirjan sivuille. Ota siis kynä käteen!

PIKATESTI

Kiinnostaako sinua pohtia, millaista liiketoimintaa ja uutta elinvoimaa maaseudulle voisi kehittää?

- A Kyllä
 B Ei

Haluaisitko tietää, millaisia ihmisiä maaseutu kiinnostaa ja millaisia palveluita he kaipaavat yrityksiltä ja kunnalta?

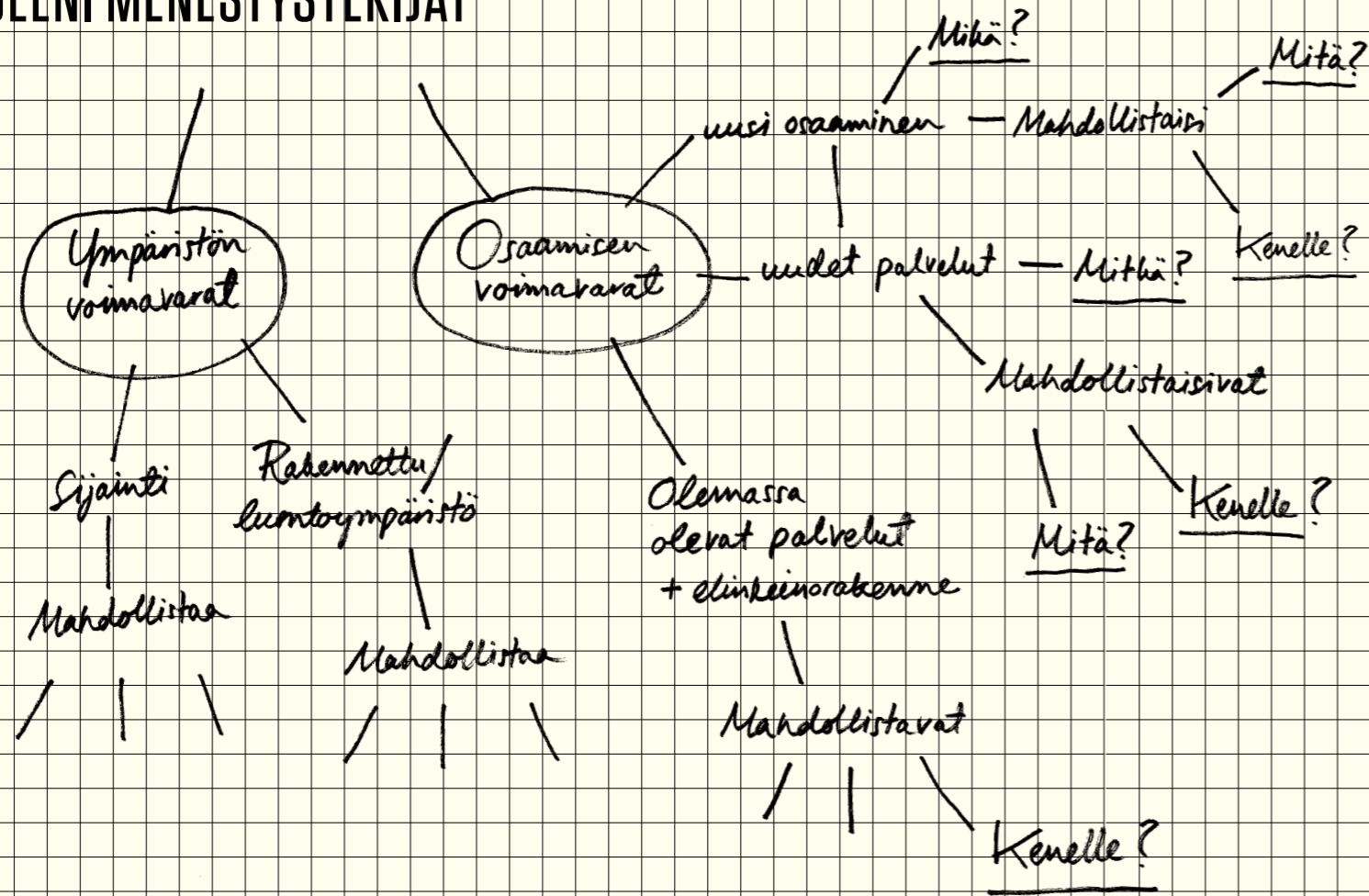
- A Kyllä
 B Ei

Uskotko jos lupaamme, että tämän luettuasi osaat arvata tulevaisuuden ihmisten tarpeita?

- A Kyllä
 B Ei

Jos vastasit kerrankin kyllä, kynä kannattaa pitää kädessä ja sukeltaa seuraaville sivuille, edelläkävijöiden maailmaan.

ALUEENI MENESTYSTEKIJÄT

Tähän miellekarttaan on koottu joitain alueesi menestykseen vaikuttavia muuttujia. Käy se löpi ennen ja jälkeen tämän työkirjan. Toivottavasti uusia ajatuksia löytyy.

Maaseutu, mun seutu

Suomalaisella maaseudulla ja sen toimijoilla on mahdollisuus hyötyä ihmisten muuttuneista tarpeista. Maailman muutos kannattaa ottaa omiin käsiin.

Vaikka ihmiset valuvat kaupunkeihin, yhä useampi haluaa myös mennä maalle – käymään tai olemaan. Samaan aikaan maaseutu tarjoaa useille yrittäjille ja kansainvälisillekin yrityksille kannustavan ja elinvoimaisen toimintaympäristön.

Maalla pärjää jos ymmärtää, että ihmiset hakevat maaseudulta eri asioita ja ymmärtävät sen eri tavoin. Maaseutu tarkoittaa toisille oman ruoan lähdeettä, toisille inspiroivaa työympäristöä. Joillekin vain koskematonta luontoa on maaseutua, toiselle pienikin luontokaistale talojen välissä tuo maaseudun hyvällä tavalla mieleen. Voi jopa sanoa, että maaseutu on pohjimmiltaan mielentila. Maaseudusta on moneksi. Siksi se kiinnostaa.

Maaseudun uudet eläjät tulevat käymään yhä pidemmiksi ajoiksi. Yhä useampi maalta lähtenyt nuori haaveilee paluumuutosta. Osa tulee asumaan puoliksi tai pysyvästi. Myös heidän motiivinsa vaihtelevat.

Uudet kohderyhmät ovat vaativia ihmisiä. Massapalvelut eivät riitä, kun omasta hyvinvoinnistaan ja terveydestään kiinnostuneet kuluttajat yrittävät elää täyttä elämää. He haluavat valin-

nanvapautta ja juuri itselleen sopivia palveluita – ja peräävät vielä ekologisuutta. He vaativat itseltään, asumiseltaan ja käyttämiltään palveluilta yhä tarkempaa luonnon huomioonottamista. Heidän kaltaisiaan on tulevaisuudessa enemmän. Siksi on hyvä pysähtyä miettimään, keitä he tarkemmin ottaen ovat.

Tämä kirja yrittää auttaa. Kirja perustuu kymmenien asiantuntijoiden ja edelläkävijöiden haastattelututkimukselle. Asiantuntijat ovat tutkijoita, matkailu- ja elintarvikealan yrittäjiä, maaseutukaupunkien ja -kuntien johtoa sekä kulttuurivaikuttajia. ”Edelläkävijät” ovat muun muassa maaseudun ideanikkareita, maaseudusta kiinnostuneita kaupunkilaisia ja jo nyt omalla työllään maaseudun haasteita ratkaisseita ihmisiä.

Haastattelujen pohjalta on piirretty karkeita tyyppittelyjä. Tarkoituksena on antaa vinkkejä ja pohdittavaa. Millaisia yrityksiä maalla tulevaisuudessa voisi olla? Minkälaisia palveluita erilaiset ihmiset siellä mahdollisesti haluavat käyttää? Miten maallemuuttoa miettivät saataisiin oikeasti muuttamaan?

Esiteltyjen profiilien yhteydessä on myös esimerkkejä joko edelläkävijöille suunnatuista tai heidän perustamistaan yrityksistä.

Luova luokka hakeutuu maaseudulle kuulakseen ”oman äänensä” paremmin luonnon hiljaisuudessa. Maaseudun väljyys yllyttää kokeilemaan asioita, joita ahtaassa kaupungissa ei välttämättä pysty tekemään. He hakevat inspiroivaa ympäristöä. Kiireiset uraihmiset haluavat hetkeksi rauhaan työelämän paineista.

Oma terveys kiinnostaa ihmisiä yhä enemmän. Yhä koulutetummat ihmiset haluavat elää monella tavalla itsensä näköistä ja hyvää elämää. Esimerkiksi nuoret aikuiset länsimaissa eivät ensisijaisesti hae enää työtä, joka takaisi maksimaalisen palkkatulon. He haluavat tehdä mielekästä työtä mukavassa työilmapiirissä, joka edustaa myös henkilökohtaisen elämän arvoja.

Kiireinen työelämä ei tyydytä myöskään muita. Yltäkyläisyyden aikana hyvin pärjäävät ihmiset ovat halukkaita luopumaan rahasta, kohtuullistamaan omaa elämäänsä. Se näkyy matkailussakin: ekoturistit haluavat matkustaa hitaasti, lähellä arkista luontoa. He haluavat kokea paikallisia, omaleimaisia kulttuureita. Siksi paikallisten vahvuuksien löytäminen ja hyödyntäminen on mille tahansa seudulle yhä tärkeämpää.

Jotkut muuttavat maalle ekologisen elämäntavan perässä: he haluavat toteuttaa omavaraista energia- ja ruokatuotantoa.

Elämäänsä rauhoittavat kohtuullistajat haluavat etätööhön tai etsiytyvät kokonaan uusiin ammatteihin, joita voi toteuttaa maaseudulla.

Eläkeläisissä on virinnyt halu muuttaa takaisin kotikonnuille tai muuten maaseudun rauhaan. Näin maaseudun kakkosasunnot muuttuvat yksöisasunnoiksi – ja lisäksi eläkeläisiä kiinnostavat uudet yhteisöasumisen muodot. He haluavat yhdistää kodin, hotellin ja palvelutalon.

Joillekin maaseutu voi olla monikulttuurinen kohtauspaikka, eräänlainen oppimisympäristö, jossa tärkeitä osia ovat luonto ja siihen liittyvä osaaminen.

Muutoksen taustalla on isoja maailmanlaajuisia megatrendejä. Ne koskettavat myös Suo-

ELÄMÄÄNSÄ RAUHOITTAVAT KOHTUULLISTAJAT HALUAVAT ETÄTYÖHÖN TAI ETSIYTYVÄT MAASEUDULLE KOKONAAN UUSIIN AMMATTEIHIN.

mea. Ensinnäkin työ muuttuu tietotyöksi ja uusien ajatusten keksimiseksi. Sitä vauhdittaa teknologinen kehitys. Muutos toisaalta vapauttaa työn ajasta ja paikasta, toisaalta tekee työskentely-ympäristön tärkeäksi: sen pitää ruokkia luovuutta.

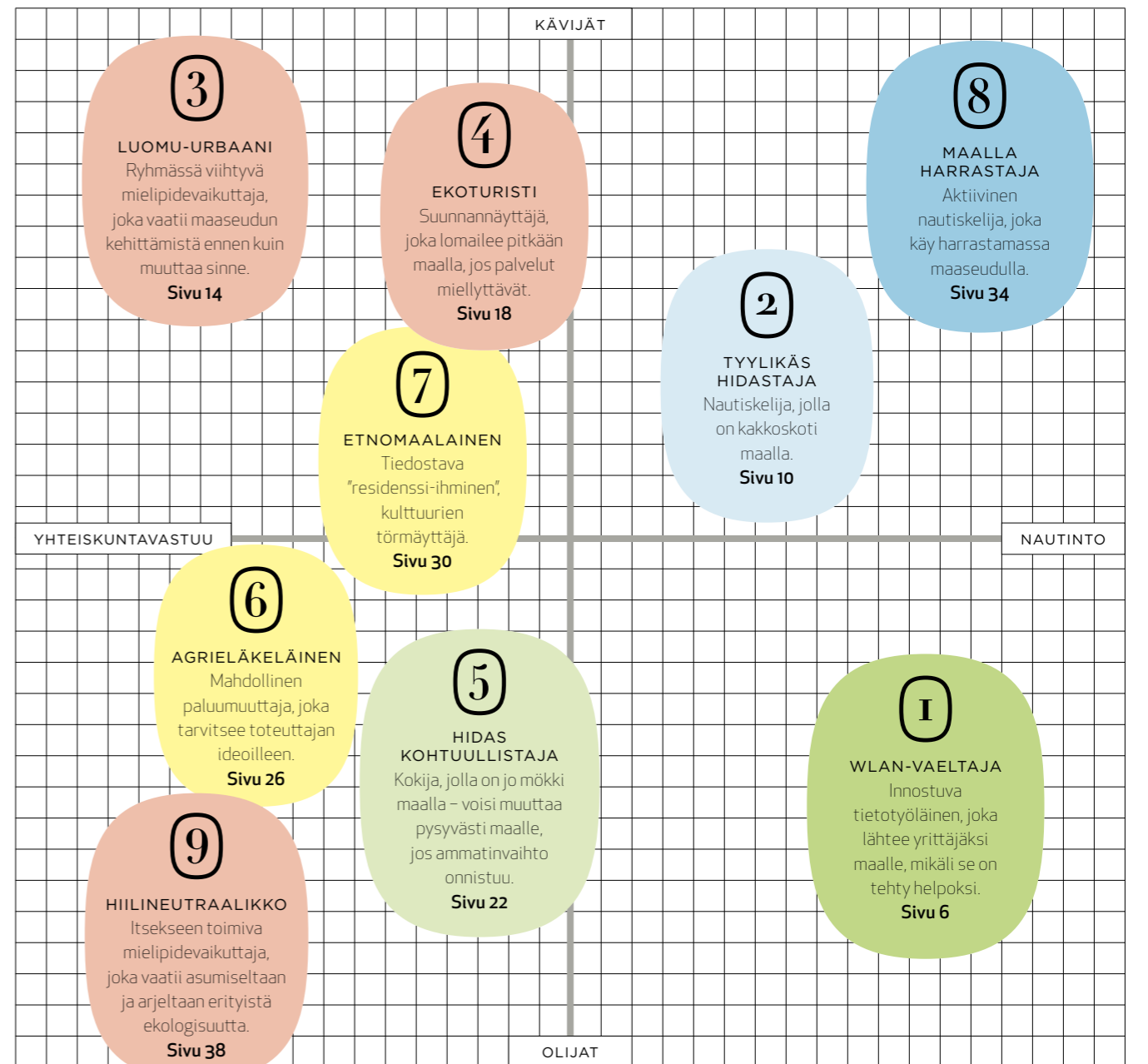
Samaan aikaan energia kallistuu, ilmastonmuutos etenee ja luonnon resurssit niukkenevat. Se näkyy ihmisten arvoissa ja käyttäytymisessä: kysyntä ilmastoystävällisille palveluille kasvaa. Yhdessä nämä pakottavat rakentamaan kestävämmän kehityksen yhteiskuntaa. Mutta murros tarkoittaa myös sitä, että energiatehokkaat yritykset menestyvät.

Maailmalla on havaittu jo pieni vastakau-pungistumisen aalto. Se voi kiihtyäkin. Muun muassa pula puhtaista elintarvikkeista ja energian kallistuminen ajavat ihmisiä terveemmän elämän perässä maaseudulle.

Maaseudun uusi elinvoimaisuus on mahdollista. Se voi vaatia päättäjiltä rohkeutta kaa-voittaa alue ekologiselle yhteisöasumiselle. Yrittäjien taas täytyy ehkä suunnitella palvelutarjontansa uudestaan.

Maaseutu muuttuu joka tapauksessa. Siksi muutos kannattaa ottaa omiin käsiin. Tulevaisuuden maaseutu tarjoaa uudenlaisia työ-, oppimis- ja elinmahdollisuuksia ihmisille, jotka hakeutuvat sinne uusien motiivien kannustamana. Maaseutu voi olla se inspiroiva tila, jossa teknologia ja luovuus kohtaavat. •

MAASEUDUSTA INNOSTUNEET KOHDERYHMÄT

KOKEILIJAT
Ovat mielipidevaikuttajia, haluavat oppia uutta, valmiita muuttamaan tottumuksiaan myös muiden hyväksi

TIEDOSTAVAT
Ajattelevat paljon, mutta tarvitsevat toteuttajan ajatuksilleen

INNOSTUJAT
Hyväksyvät muutoksen ja rakentavat maailmaa uudistusten kautta

KOKIJAT
Mukana toiminnassa, jos se liittyy heitä kiinnostavaan aiheeseen

NAUTISKELIJAT
Mielihyvä ja nautinto tärkeämpiä

VÄLINPITÄMÄTTÖMÄT
Ärsyttävät vastuuntuntoisia ihmisiä rennolla asenteellaan

WLAN-VAELTAJAT

Sasu Ripatti, äänitaiteilija ja tuottaja

”MAASEUDULLAKIN ON MENOJA JA MEININKIÄ. ONNEKSI JOPA NÄINKIN URBAANISTA PAIKASTA KUIN HAILUOTO LÖYTYY MYÖS IHAN OIKEAA HILJAISUUTTA.”

’**T**änne muuton syy ei ollut maaseutu. Vaihtaisin sanan maaseutu sanaan luonto”, sanoo 34-vuotias musiikin ammattilainen *Sasu Ripatti* pohtiessaan syitä, jotka muuttavat Berliinistä Oulun Hailuotoon.

”Villi luonto ja sen luoma tila inspiroivat tekemään omaa juttua. On vähemmän ärsykeitä ja sulle tuutataan vähemmän infoa. Se on hienoa. Vähemmän aivopesua.”

Elektronista musiikkia säveltävä ja esittävä Ripatti joutuu työkseen kiertämään ympäri

ENEMMÄN

OMIAA

JUTTUA

WLAN-VAELTAJAT
Sasu Ripatti, äänitaiteilija ja tuottaja

”SUURESSA OSASSA MAAILMAA LUONTO ON RAISKATTU HISTORIAAN. LÄHIVUOSINA LUONTO 2.0 ON ISO JUTTU.”

• • • maailman suurkaupunkeja. Nyt Ripatti muuttaa seitsemän Berliinin-vuoden jälkeen Suomeen, yhdessä 4-vuotiaan Lumi-tyttären ja saksalaisen vaimonsa Antyen kanssa.

”Emme halunnut kasvattaa lastamme kaupungissa, enkä myöskään itse jaksanut enää asua siellä”, Oulussa syntynyt Ripatti kertoo. Siksi hän painottaakin, ettei etsinyt Hailuodosta maaseutua, vaan vapautta, rauhaa, yksityisyyttä ja hiljaisuutta.

”Maaseudullakin on menoa ja meininkiä: keskusta ja sosiaaliset toiminnat. Tälle kaikki kunnia, mutta sekin on usein minulle liikaa. Onneksi jopa näinkin urbaanista paikasta kuin Hailuoto löytyy myös ihan oikeaa hiljaisuutta sekä tilaa olla oma itsensä ja ajatella omia ajatuksia. [Voin käydä hiihtämässä tunnin suoraan kotipihalta, näkemättä ensimmäistäkään ihmistä. Se on arvokkaampaa kuin about mikään muu.](#) Silloin tulevat parhaat ideat ja isoimmatkin ongelmat avautuvat.”

Ripatti tietää olevansa onnekkaassa tilanteessa. Periaatteessa hän voi tehdä työnsä siellä missä vain on sähköä.

Kaikille ei ole yhtä helppoa siirtää liiketointaansa maalle. Ripatti uskoo kuitenkin, että enemmän voitaisiin tehdä, jotta maalla pärjäisivät monenlaiset yritykset.

”EU ja sen tuomat mahdollisuudet pitäisi ottaa hyötykäyttöön paremmin. Sitä tukirahaa kuitenkin jonnekin tungetaan ja paljon. Pitäisi varmaan saada lisää esimerkkejä, joilla inspiroida ihmisiä tekemään aloitteita ja uskomaan tekemisiinsä.”

Hän uskoo, että myös luonnossa itsessään on potentiaalia.

”Suuressa osassa maailmaa se on raiskattu historiaan. [Lähivuosina luonto 2.0 on iso juttu.](#) Täällä olisi vielä mahdollisuuksia tehdä siitä järkevällä tavalla kannattava juttu.”

Ripatin mielestä nopeammat internet-yhteydet olisivat tärkeä positiivinen tekijä maaseudun kehittämiseen.

”Vapaa ja riippumaton tieto on äärimmäisen tärkeää. Yleisesti ottaen se on ehkä tärkein kehityksen tuoja seuraavien vuosikymmenien aikana.” •

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Olisiko alueenne mahdollista houkuttaa wlan-vaeltajia?

- A Kyllä
 B Ei

Yksi tapa voisi olla saada kuntaan aikaan vuokrattava yhteistyötila, jossa olisi tietoliikenneyhteydet ja inspiroiva ympäristö. Mikä keino sopisi teidän kuntaanne?

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Olisiko seudullenne mahdollista kehittää virtuaalinen tai fyysinen kohtauspaikka, jossa itsensä työllistävät tutustuisivat toisiinsa – ja kenties löytäisivät yhteistyömahdollisuuksia?

- A Kyllä
 B Ei

OMAT AJATUKSET

ASUMINEN											
OLIIJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Wlan-vaeltajat ovat tietoyhteiskunnan kasvattajia, moderneja paimentolaisia. He muuttavat maalle – ”uuteen maahan” – luovan työn ja yhteisön perässä. He ovat vapautta ja itsenäisyyttä arvostavia kuluttajia, joiden työt kulkevat mukana. Monet elävät yksin. Nopea sekä nuorekas elämäntyyli ja mukavuudenhalu ohjaavat useiden kuluttamista.

Maallemuutto kiinnostaa, mikäli useampi populäärikulttuurista ja tietotekniikasta kiinnostunut kaveri lähtee mukaan luovaan etätööhön tai työpajatoimintaan. Heitä houkuttelevat maaseudun edulliset kustannukset ja paremmat mahdollisuudet kokeilemaan luovaan työhön. Ekologiset näkökannat eivät ole asunnon valinnassa välttämättä tärkeitä. Monet suhtautuvat epäilevästi eettiseen ja ekologiseen asennemuutokseen. Liikkuva työ vaatii autoa.

**WLAN-VAELTAJIA
HOUKUTTELEVA
PALVELU**

Koodia tunturin kupeessa

North Kingdom on globaaleilla markkinoilla toimiva digitaalisen median toimisto, jonka pääpaikka on Skellefteåssa Pohjois-Ruotsissa.
www.northkingdom.com

TYYLIIKÄÄT HIDASTAJAT

Tarja Rantanen, toimitusjohtaja

PELKKÄ HAIKAILU JA KUVIEN
KATSOMINEN EI RIITÄ:
LUONTO PITÄÄ KOKEA, TUNTEA,
SITÄ PITÄÄ KOSKETTAA.

Tarja Rantasen työ huippu-
laadukkaita bisnesvaatteita
valmistavan Andiatan toimitus-
johtajana ja suunnittelijana ei onnistu
etänä – kankaita ja materiaaleja pitää
päästä koskettamaan, tuntemaan ne itse.

Samantyylinen on myös hänen suhteensa maaseutuun ja luontoon. Pelkkä haikailu ja kuvien katsominen ei riitä: luonto pitää kokea, tuntea, sitä pitää koskettaa.

TYYLIKKÄÄT HIDASTAJAT

Tarja Rantanen, toimitusjohtaja

”TUNTUI PAHALTA KAHVITAUOLLA HEITTÄÄ MUOVISET ATERIMET MUSTAAN JÄTESÄKKIIN.”

••• ”Hiljaisuus, luonnon kauneus... Tähdetkin loistavat kirkkaammin Kuusamossa!” espoolainen Rantanen nauraa ja on kovin tyytyväinen, että perhe tuli hankkineeksi mökin Kuusamon tunturimaisemista Vuosselijärven rannalta.

Kuusamoon hänet toivat perheen talviurheiluharrastukset. [Pako pohjoiseen on se klassinen vastapaino työn ja kiireen täyttämälle arkielämälle.](#) Silloin on tärkeää, että palvelut ovat huippuluokkaa. Tähän huutoon Kuusamo vastaa täysin.

”Ensin asuimme talvilomat hotellissa, mikä sujui vielä pienten lasten kanssa. Mutta varsinkin hankittuamme uuden ja isomman mökin olemme alkaneet viettää Kuusamossa myös kesän, kevään ja syksyn lomina.”

Rantanen kuitenkin löytää myös kehittämiskohteita. Tuttavien kanssa jutellessa on paljastunut, että moni on törmännyt vaikeuksiin mökkien rakennuslupien neliömäärien kanssa. Omannäköistä asumista ei ole voitu toteuttaa. Mökillä on väliä, koska Rantanen haaveilee viettävänsä enemmänkin aikaa Kuusamossa, toisessa kodissaan.

”Toisekseen, maaseudulla kun ollaan ja luonto on kaikella tavalla lähellä, niin tuntuu hassulta, että esimerkiksi kierrätystä ei aina hiihtokeskusten jätteenkeruussa harrasteta. [Samoin tuntui pahalta murtsikkalenkilä kahvitaulla heittää muoviset aterimet täyteen ahdettuun mustaan jättesäkkiin.](#) Näinkö me siitä kauniista ja puhtaasta luonnosta pidämme huolta?” •

PIKATESTI

Jos Tarja Rantanen löytäisi mökin teidän kunnastanne, hänen mökkinsä ovelle toimittaisi paikallisia luomutuotteita

- A Naapurin Jussi
 B Minä
 C Joku muu, kuka?

ASUMINEN											
OLIJAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Nautinnonhaluisten ”tyylikkaiden hidastajien” valinnoissa yhdistyvät tehokkuus ja nautinto, ekoluksus. He voivat matkustaa maalle lentokoneella tai omalla autolla, mutta nauttivat perillä hitaasta elämänrytmistä. He ovat paikallisten palveluiden suurkuluttajia ja arvostavat hyviä liikunta- ja harrastusmahdollisuuksia.

Maalla he viettävät sosiaalista elämää tuttavien kanssa, mutta siellä pitää olla myös mahdollisuus vetäytyä rauhaan. Oma kädenjälki ja itse tekeminen kiinnostavat, mikäli se tuo itselle nautintoa.

Tyylikäs hidastaja haluaa asua persoonallisesti ja on kiinnostunut esimerkiksi loft-asunnosta tai kattuhuoneistosta keskustassa, mutta yhtä hyvin myös erityisen ainutlaatuisesta hirsitalosta maalla. Tyylikkääts hidastajat ovat lähi- ja luomuruoan suurkuluttajia, mutta laadusta he eivät ole valmiita tinki-

mään yhtään – eivätkä hankintojen helppoudesta. Kaikki heistä eivät halua lasketella tai golfata, mutta palveluja he kaipaavat silti.

Tyylikäs hidastaja on usein mukana hyväntekeväisyystoiminnassa. Häntä kiinnostavat kulttuuri sekä terveys, kauneus ja hyvinvointi. Hän on siis valmis maksamaan erilaisista hoidoista. •

TYYLIKKÄITÄ HIDASTAJIA HOUKUTTELEVA PALVELU

Oma maku, paras maku

Kuusamossa sijaitsevan Tundra-studioravintolan kokkaus-kursseilla opetellaan ruoanlaittoa pohjoisista antimista.
www.tundra.fi

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Millä tavalla kunta tai seutu voisi houkutella tyylikkääts hidastajia?

Olisiko mahdollista esimerkiksi kehittää toimivaa esteettistä sekä ekologista infrastruktuuria ja sitä tukevaa kaavoitusta?

- A Kyllä
 B Ei

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Miten palveluitasi tai toimintaasi tulisi muuttaa, jotta tyylikkääts hidastajista tulisi asiakkaitasi?

OMAT AJATUKSET

LUOMU-URBAANIT
Kari Aihinen, ravintolapäällikkö

”KAUPUNKIEN RAVINTOLOIDEN
JA MAASEUDUN TUOTTAJIEN
VÄLILLÄ VOISI OLLA VIELÄ
LUONTEVAMPI YHTEYS.”

LUOMUSTA
YHTEYS

MAALLE

Huippuravintola Savoyn chef de cuisine *Kari Aihisella* on oma uskontunnustuksensa. ”Minä uskon isoäitiemme keittiöön. Uskon suomalaisuuteen. Uskon lähiruokaan.”

Aihinen toteuttaa arvojaan käytännössä. Savoyn jauhot, sokerit ja munat ovat jo luomua. Aihinen olisi valmis ostamaan enemmänkin luomu- ja lähituotteita, niin tärkeää lähi- ja luomuruoka ovat hänelle – sekä tietenkin myös asiakkaille.

LUOMU-URBAANIT

Kari Aihinen, ravintolapäällikkö

MAASEUTU ON AIHISELLE PAITSI SYNTYMÄPAIKKA, MYÖS MAHDOLLISUUKSIEN MAA.

••• ”Esimerkiksi erikoisminivihanneksia ostaisin heti, kun joku alkaisi tuottaa.”

Tosin logistiikkaketjut eivät toimi vielä niin hyvin kuin vaativan ravintolan kannalta pitäisi.

Maaseutu on Aihiselle paitsi syntymäpaikka – hän syntyi ja kasvoi Nousiaisissa –, myös mahdollisuuksien maa. Hän soisi näkevänsä vielä luontevamman yhteyden esimerkiksi maaseudun tuottajien ja kaupunkien ravintoloiden välillä. Hän jopa toivoo, että maaseutu tulisi kaupunkiin – tai ainakin ruoan viljeleminen. Savoyn katolla on jo kokeiltu muun muassa yrttien, syötävien kukkien ja tomaattien viljelyä

Kyse ei ole vain bisneksestä tai muodista, vaan hyvinvoinnista. Ruoka on tärkeää siitä

yksinkertaisesta syystä, että sitä syödään joka päivä.

”Tunne ruokasi. Tiedä kuka sitä tekee ja mistä se tulee”, Aihinen tiivistää hyvän elämän filosofiansa.

Aihinen voisi itsekkin lähteä ravintoloit sijaksi maalle. ”Kyllä, kunhan paikka ja ajan- kohta kohtaavat, ja haaste on kunnianhimoisen! Vaikka täytyy sanoa, että maaseudulla käydessäni olen aina ollut tyytyväinen palvelukoimaan. Ei tule edes kehitysehdotuksia mieleen”, Aihinen sanoo. •

PIKATESTI

Kari Aihinen ostaisi minivihanneksia luomuna, jos joku niitä tuottaisi.

Kuka se teidän kunnassanne olisi?

- A Virtasen Puutarha Oy
 B Minä
 C Joku muu, kuka?

3 | LUOMU-URBAANIT | RUOKA LÄHELTÄ, MATKAT LÄHELLE

ASUMINEN											
OLIJAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Kokeileva luomu-urbaani on kiinnostunut viljelystä kaupunkimiljöössä, työmatkapyöräilystä ja kaupungin elämänlaadun parantamisesta. Hän uskoo ekologiseen idealismiin ja on mielipidevaikuttaja.

Luomu-urbaanit ovat kiinnostuneita asumaan taloyhtiössä, joka tuottaa energiaa yli oman tarpeen ekologisen teknologian avulla. He ovat aktiivisia ja melko vastuullisia kuluttajia, jotka esimerkiksi etsivät lähiruokaverkostoja sosiaalisesta mediasta. Myös parkkipaikkojen tilalle rakennetut yhteiset viljelypalsat kiinnostavat luomu-urbaaneja. He ovat parisuhteessa tai perheellisiä ja tekevät lähilomia ulkomaan matkojen sijaan.

Kaupunkielämä palveluineen sopii paremmin tälle ryhmälle kuin maaseutuasuminen. Muutto saattaa tyrehtyä, jos se tietäisi pakkoa hankkia kaksi autoa. Mikäli logistiset ja asumiseen liittyvät ekologiset

haasteet pystytään ratkaisemaan, saattaa luomu-urbaani kiinnostaa elämä maalla – esimerkiksi ekologisessa ryhmäkylässä lähellä keskustaa. Työssä hän käy lähellä. Ympäristön tulee silloin pystyä tarjoamaan myös kulttuurista haastavuutta.

Luomu-urbaaneille yleinen viihtyvyys on tärkeää. Ruma kirkonkylä voi vaikuttaa muuttopäätökseen. Mutta koska he haluavat parantaa kaupunkien elämänlaatua, he voivat siirtyä nopeasti myös maaseudulla elinympäristön parannustempauksiin. •

LUOMU-URBAANEJA HOUKUTTELEVA PALVELU

Mun maa, sun ruoka

Englantilainen internetpalvelu on yksinkertainen: se yhdistää maanomistajat ja halukkaat viljelijät. Käyttäjää on jo 60 000.
www.landshare.net

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Olisiko kunnan tai aluehallinnon mahdollista

- A kaavoittaa tiiviitä yhteisöasumiseen tarkoitettuja ekokyläiä tai lähellä palveluja olevia matalaenergiataloja, jotta luomu-urbaanit saataisiin oman kunnan veronmaksajiksi.
- B auttaa luomutuottajia kokoamaan markkinointiaan ja parantamaan logistiikkaa
- C organisoida internetiin kohtauspaikka maanomistajille ja viljelyhalukaille – ”täältä löytyy puutarhapalstoja kesäasukkaille?”

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Millä tavalla luomu-urbaanit vaikuttavat kohderyhmänä liiketoimintaasi?

Voisiko kaupunkiviljelijöille esimerkiksi järjestää viljelyn kesäkurssia maalla?

- A Kyllä
 B Ei

OMAT AJATUKSET

EKOTURISTIT
Nicola Ugas, arkkitehti

”SUOMESSA LUONTO
TULEE KAUPUNGEISSAKIN
USEIN LÄHELLE.”

Herkkutatit! Niihin kiteytyy yhdellä tavalla arkkitehti *Nicola Ugaksen* suhde suomalaiseen maaseutuun. ”Sienimetsään lähtiessään voi luottaa saavansa myös saalista. Ei tarvitse ajaa satoja kilometrejä niin kuin Italiassa. Senkun menee lähimetsään keräämään herkkutattisaaliin talteen.”

Sardiniasta Suomeen 11 vuotta sitten muuttanut Ugas pitää esimerkiksi Lapista ja saaristosta, mutta sinne asti ei ole pakko päästä ollakseen maaseudun rauhassa.

”[Suomessa luonto tulee kaupungeissakin usein lähelle](#), ero kaupungin ja maaseudun

SARDINIASTA

TATTI-
MAALLE

HITAAT KOHTUULLISTAJAT

Mark Kaartti, yrittäjä

”ME EMME VALINNEET MAASEUTUA,
VAAN MAASEUTU VALITSI MEIDÄT.”

Se oli pieni hetki tuttuakin tutummalla tiellä. *Mark Kaartti* ajoi autoa mummolansa lähellä, kun hänen silmiinsä osui vanha ja ylväs hirsitalo. Sen ikkunoista kajastivat vastapäisen talon valot – talon, jossa Kaartin mummo piti aikoinaan kahvilaa. Silloin johdon konsulttina työskennellyt Kaartti päätti lopettaa asunnon etsimisen Espoosta ja muuttaa perheineen Sysmään kahvilayrittäjäksi.

”Me emme valinneet maaseutua, vaan maaseutu valitsi meidät”, Kaartti kuva.

Nyt neljääkymmentä ikävuotta ”uhkaavasti lähenevä” Kaartti pitää puolen sadan asiakaspaikan Café Paahtimoa vaimonsa Carolinen kanssa. Molempien [sukujuuret](#) löytyvät syvältä

SYSMÄ–
HELSINKI–

HEL SINKI–
SYSMÄ

HITAAT KOHTUULLISTAJAT

Mark Kaartti, yrittäjä

”MONEN SEKTORIN YHTEISTYÖ TUNTUISI KOTIKUNNASSAMME OLEVAN HEDELMÄLLISTÄ.”

• • • maaseudulta. Carolinen Keniasta, Kaartin Sysmästä. Silti päätyminen Sysmään ei ollut itsensäselvyys, sillä aiemmin he olivat asuneet kaupungeissa: Espanjassa ja Helsingin keskustassa. ”Lisäksi oikeus- ja kauppatieteellinen pohja voi tietenkin olla erikoisen kuuloinen tausta maaseutukahvilan yrittäjälle, mutta voin kertoa, että hyödyksi tämä kaikki on ollut. Aivan kuten johdon konsultin tehtävät ovat opettaneet paljon, etenkin itsestäni. Pidän lopulta aika yksinkertaisesta elämästä. Elämäni tuovat nostetta pikemminkin ihmissuhteet kuin liike-elämän suurissa ympyröissä loistaminen.”

Siksi Kaartit päättivät sovittaa elämänsä uuteen valintaan. Eivätkä ole katuneet.

”Turvallisuus ja yhteisöllinen elämä on edelleen arkea. Kyläyhteisö on voimavara jos mikä. Asiakassuhteista on kasvanut myös ystävyysuhteita.”

Kaartista on erityisen hieno katsoa, kuinka kahvilaelämässä iän ja sosioekonomisen statuksen raja-aidat häipyvät.

”On ollut hauskaa nähdä sekin, kuinka monen kesäasukkaan haaveena siintää muutto mökki-paikkakunnalle. Moni on sen rennomman meiningin vuoksi jo toteuttanutkin.”

Kaartti katsoo, että maaseudun kehittämistä ei voida ulkoistaa yksin kuntalaisten, kuntapäätäjien, valtion tai yrittäjien muutettavaksi.

”Muutos lähtee jokaisesta. Monen sektorin yhteistyö tuntuisi kotikunnassamme olevan hedelmällistä. Ideat kumpuilevat ja kehityskelpoisia ajatuksia on lähdetty myös toteuttamaan.”

Kaartti arvelee, että projektimalli voisi olla tehokas tapa kehittää maaseutukuntia. Siinä työryhmä toteuttaisi palkatun huippuammattilaisen ohjauksessa portaittain muutoksia esimerkiksi kunnan matkailutoimessa.

Kaartin mielestä kaupunkiin verrattuna maaseutu tarjoaa yrittäjälle poikkeukselliset mahdollisuudet menestyä. Ostovoimaa on omastakin takaa ja sitä valuu kesäksi esimerkiksi Päijänteen rannoille. Silloin Sysmässä kassakoneet käyvät tiuhaan.

”Voi olla, että tekisimme jossain vilkkaasaa yliopistokaupungissa enemmän taloudellista tulosta, mutta entäpä elämiskustannukset? Ja etenkin: millä tavoin korvaisimme lehmien rapsuttelun laitumella? Patikkaretken nuotiolle, lähes mihin vaan? Pullantuoksuiset kahvit naapuritaloissa, koska se nyt vaan on tapana?”

HITAAT KOHTUULLISTAJAT

KOHTUUEDELLA, ITSENSÄ VUOKSI

ASUMINEN											
OLIIJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Hitaat kohtuullistajat ovat valmiita vapaaehtoisesti vähentämään tulojaan ja sen myötä luonnonvarojen kuluttamista. He ovat kokijoita, jotka haluavat saada lisää vapaa-aikaa – kun kaikkea on jo kylliksi. Vapaa-ajan he viettäisivät maalla esimerkiksi kakkoskodissa – mielellään ekologisissa – pitääkseen huolta omasta terveydestään ja hyvinvoinnistaan. Puhdas ruoka ja terveelliset elämäntavat kiinnostavat. Lisäksi moni on vuorotteluvapaalla tai tekee lyhennettyä työviikkoa. He ovat valmiita muuttamaan tottumuksiinsa ammattia myöten.

Kohtuullistajat voivat pidättäytyä kuluttamisesta, mutta saattavat olla esteetikkoja, jotka hankkivat markkinoille tulleita uudenlaisia ekologisia tuotteita.

Hitaat kohtuullistajat ovat usein perheellisiä, noin nelikymppisiä ja yli. He voivat käydä lähikaupungeissa töissä julkisilla kulkuneuvoilla, mutta

ovat kiinnostuneita esimerkiksi sähköautoilusta. Kohtuullistajia kiinnostavat myös ruoanlaitto, puutarha ja käsityöt.

Hidas elämäntapa saa turistit matkustamaan kohteisiin, joissa voi viipyä pitkään. •

KOHTUULLISTAJIA HOUKUTTELEVA PALVELU

Elämistä voimaa

Cavesson on muun muassa työyhteisökoulutusta ja tunnetaitovalmennusta Vihdissä Savikon tilalla tarjoava yritys. Kokemuksellista opetusta annetaan esimerkiksi hevosten ja koirien kanssa. Jotain ihan muuta kuin puolen päivän nopea työhyvinvointiseminaari.

www.cavesson.fi

PIKATESTI

Hyvät viranomaiset, virkamiehet ja muut kunnanisät! Millä teidän kuntanne voisi houkutella kohtuullistajayrittäjiä?

- A Profiloitumalla jonkin tietyn ”alan” kunnaksi.
- B Lähestymällä koulutettuja huippuosaajia, joilla on juuret kunnassa, ja kertomalla heille kotikunnan mahdollisuuksista.
- C Pikemminkin:

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat!

Olisiko sinun yrityksesi se, joka rekrytoi halutun huippuosaajan lupaamalla hänelle kohtuulliset työajat, leppoisaa elämää ja aikaa perheelle?

- A Kyllä
- B Ei

OMAT AJATUKSET

AGRIELÄKELÄISET
Tauri ja Kirsti Aaltio, eläkeläisiä

KUN IKÄÄ ON KARTTUNUT JO YLI
KAHDEKSANKYMMMENEN, OVAT
TOIVEET JA TARPEET MUUTTUNEET.

Tauri ja Kirsti Aaltiolla on unelma: "seniorikylä" maaseudulla. Se voisi olla esimerkiksi rivitalo-asunnoista koostuva kylä. Siellä jokaisella olisi oma pieni pihansa ja jokainen voisi mahdollisuuksiensa mukaan puuhata kotiaskareidensa parissa – mutta tarvittaessa helposti ulkoistaa siivouksen ja eriateisen hoivan. Saisi rauhaa, mutta myös seuraa ja apua.

"Halukkaat ja pystyvät voisivat aina vaihteeksi lähteä "ulos syömään" kylän yhteiseen ruokasaliin ja tavata muita ihmisiä", Tauri Aaltio maalaille.

Aaltiot ovat entisiä koulutovereita, jotka löysivät leskeksi tulon jälkeen toisensa vapaaeh-

YHDESSÄ, OMASSA RAUHASSA–

SENIORI- KYLÄSSÄ

”JONKIN AJAN KULUTTUA VOI OLLA VAIKEAA VIETTÄÄ AIKAA MYÖSKÄÄN RAKKAASSA KESÄKODISSAMME. KAIPAUS MAALLE JÄÄ KUITENKIN SYDÄMIIN.”

- • • toistyössä vähän yli 10 vuotta sitten. Molemmat ovat järjestökonkareita, tottuneita yhdessä muiden kanssa tekemiseen sekä konserttien ja teatterien vakiokävijöitä. Heillä on myös kesäkoti maaseudulla, jossa kuulu melkein puolet vuodesta. Muun ajan Aaltiot ovat asuneet ja viihtyneet Keravalla, mutta [kun ikää on karttunut jo yli kahdeksankymmenen, ovat toiveet ja tarpeet muuttuneet.](#)

”Erilaisten vaivojen vuoksi teatteri- ja käsi-työharrastukset ovat jääneet. Pitkiä matkoja ei enää huvita kulkea. Jonkin ajan kuluttua meille voi olla vaikeaa viettää aikaa myöskään rakkaassa kesäkodissamme. [Kaipausta maalle jää kuitenkin sydämiin.](#)”

Aaltiot korostavat, että mitään surutyötä he eivät joudu muuttuneen elämäntilanteen vuoksi tekemään.

”Nyt meillä on mahdollisuus tehdä ja harrastaa kaikkea sellaista, mihin ei aikaisemmin ole ollut aikaa. Olemme oivaltaneet, että me itse ja meidän kuntomme on kaikkein tärkeintä itsellemme ja toinen toisillemme.”

Mutta se edellyttää, että Aaltioiden tulevaisuuden elin- ja asuinolot vastaisivat muuttuneita tarpeita. Tähän seniorikylä olisi vastaus.

Haaveiden kylässä olisi tietysti kuntosali senioreille soveltuvine laitteineen ja takkahuone

illanistujaisiin sekä tilat, joissa voi iltaisin järjestää esitelmä-, kulttuuri- ja muita tilaisuuksia. Kesäaikaan asukkaat voisivat voimiensa mukaan olla yhdessä hoitamassa hyötypuutarhaa.

”Ne, jotka eivät jaksakaan tehdä varsinaisia töitä, voisivat kuitenkin olla mukana seurustelemassa ja kasvun ihmettä ihailemassa.”

Aaltiot haluavat elää rauhallisessa ympäristössä luonnon keskellä, mutta eivät kuitenkaan olla syrjässä kaikista tapahtumista ja nähtävyyksistä. ”Se ratkaistaan siten, että tuodaan ‘elämä’ seniorikylään.”

Aaltiot huomauttavat, että seniorikylä voisi tuoda paitsi työtä esimerkiksi hoivapalveluyrittäjille, myös mielekästä tekemistä kuntalaisille. Kunta voisi organisoida vapaaehtoista hyvinvointityötä, joka antaa paikkakunnan asukkaille mahdollisuuden olla mukana mielekkäissä toiminnassa seniorikylässä. He voivat toimia senioreiden ystävinä ja saattajina, ohjata jumpparyhmiä ja järjestää keskustelu- ja yhteislaulutilaisuuksia.

”Kunnan budjettiin tulisi varata oma määrärahasa, joka mahdollistaisi vapaaehtoisten kouluttamisen ja kannustamisen. Se on samalla ennaltaehkäisevää vanhuspolitiikkaa, joka lopulta vähentää yhteiskunnan menoja, koska hoito- ja laitostarpeet pienenevät.” •

6 | AGRIELÄKELÄISET | TURVALLISTA JA TOIMIVAA VANHUUTTA

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Millä keinoilla te voisitte houkutella kolmanteen ikään tulevia paluumuuttajia, joita kiinnostaa elää mahdollisimman tervettä elämää?

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Millainen idea olisi yhdistää hotelli ja palvelutalo luonnon helmaan, jossa seniorit voisivat tyydyttää puutarhaviettiään ilman oman pihan taakkaa, halutessaan osallistua maaseudun arkipuuhiihin ja tavata näin eri-ikäisiä ihmisiä?

- A Hyvä, koska sitten voisin tarjota asukkaille omia palvelujani.
- B Ei mahdollista, mutta ehkä parempi olisi tehdä tuettuja ja ohjattuja aktiivilomapaketteja eläkeläisille.
- C Vielä paljon parempi idea olisi yhdistää siihen myös päiväkotia, jossa mummuja ja pappoja ei ole koskaan liikaa kylässä.

OMAT AJATUKSET

ASUMINEN											
OLIIJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Kolmanteen ikään tulevat aktiiviset ikäihmiset ovat kiinnostuneita maaseudun puhtaasta ilmasta, terveellisestä elämäntavasta ja hitaasta elämäntyylistä. Tällä varakkaalla ryhmällä on mahdollisuus käyttää asumiseen liittyviä hyvinvointi-, hoiva- ja liikuntapalveluja. He tarvitsevat myös datapalveluja. Agri-eläkeläiset hakevat turvallisuuden tunnetta yhteisöstä sekä maaseudun elämäntavasta ja siihen liittyvästä ympäristö- ja hyvinvointitietoudesta. Tämä ryhmä on kiinnostunut kollektiivisesta

asumisesta ja yhdessä tekemisestä, mutta haluaa säilyttää yksityisyyden. He jakavat ja lainaavat mielellään tietoaan ja kokemuksiaan sekä ovat muutenkin sosiaalisia: agri-eläkeläinen on valmis tekemään esimerkiksi ekologisia valintoja – jos muutkin tekevät. •

AGRIELÄKELÄISIÄ HOUKUTTELEVA PALVELU

Tämän kun saisi maalle!

Helsingiläinen Loppukiri-senioryhteisö asuttaa kerrostaloa, jossa on isot yhteiset tilat. On takkahuone, paljon harrastusryhmiä, tukiryhmiä terveyden ylläpitoon – ja talo pidetään tietysti yhdessä kunnossa. www.loppukiri.fi

ETNOMAALAISET
Pekka Ruuska, tuotantojohtaja

”ARTELES HALUAA EDESAUTTAA
YHTEISKUNNAN YLEISTÄ
HYVINVOINTIA TUOMALLA TAITEEN
OSAKSI IHMISTEN ARKIPÄIVÄÄ.”

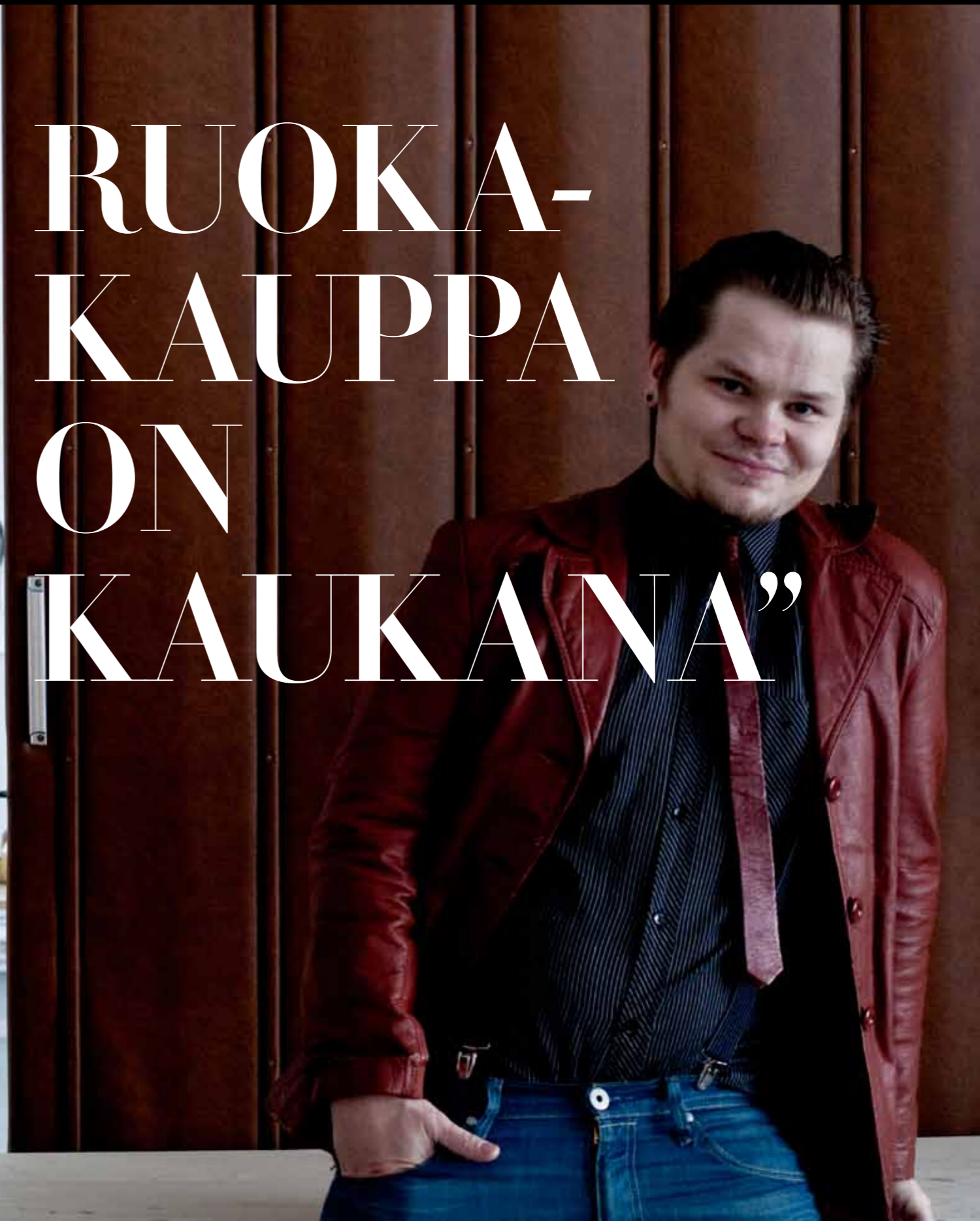
Pekka Ruuska opiskeli ja työskenteli Genevessä, mutta hänen yritysideoinsa syntyivät Barcelonassa – ja toteutui Suomen Hämeenkyrössä.

Siellä, F. E. Sillanpään vanhan kansakoulun tiloissa pitää nyt päämajaansa Arteles Creative Center. Siellä asuu eri pituisia jaksoja luovien alojen huippuammattilaisia eri puolilta maailmaa. Toisekseen Arteles tarjoaa konsultointia luovien alojen ja bisnesmaailman välillä.

”Taideala on byrokraattinen ja jäykkä, eikä se ole riittävässä määrin pystynyt levittämään muille aloille ongelmanratkaisun ja idean syntyprosessin ydinajatusta – eli luovuuden vapautta”, Ruuska selittää.

”HYPETÄMME
SITÄ, ETTÄ

RUOKA-
KAUPPA
ON
KAUKANA”

ETNOMAALAISET

Pekka Ruuska, tuotantojohtaja

”ULKOMAALAISILLE ALKUKANTAINEN NÄYTTÄYTYVÄ MAALAISELÄMÄ TOIMII VIRIKKEENÄ IDEOILLE.”

• • • Siksi hän päätti tehdä jotain puhumisen sijaan. ”[Arteles haluaa edesauttaa yhteiskunnan yleistä hyvinvointia tuomalla taiteen osaksi ihmisten arkipäivää.](#) Valjastamme liiketalouden tarjoamat mahdollisuudet taiteen ja kulttuurin hyväksi ja toisinpäin.”

Ruuska tai kahdella muulla Arteleksen perustajalla ei ollut siteitä Hämeenkyröön tai maaseutuun. Hämeenkyrössä vetosivat luonto ja palkittu maisema, lentokentän läheisyys, alueen kulttuurihistoria sekä kunnan alusta asti aktiivinen ja positiivinen suhtautuminen Artelekseen.

”Omaan arvomaailmaani istuu, että täällä Hämeenkyrössä on eniten luomuvihanneksia ja -lihaa tuottavia pientiloja Suomessa väkimäärään suhteutettuna.”

Kehulista jatkuu: Ruuskasta kunnan kansalaisaktiivisuus on lumoaavaa.

”[Viimeisimmässä mielenosoituksessa kunnantalon edessä oli yli 100 kuntalaista. Missä tällaista enää näkee?](#)”

Alueen pitkä historia ja identiteetti kannustavat ottamaan sen tarinaan osaa ja tukevat Arteles Creative Centerin toimintaa.

”Residenssiasiakkaamme tulevat tänne isoista metropoleista. Haukijärvi on heille hyvin eksoottinen ja suorastaan barbaarinen paikka. [Sauna, kantele, suomen kieli, puhdas vesi, hiljaisuus, hiihtäminen ja luonnon lähellä elämi-](#)

[nen ovat hittituotteita, joista ulkomailla ollaan valmiita maksamaan.](#)”

[Maaseutu näkyikin vahvasti Arteleksen markkinoinnissa.](#)

”Teemme sen harkitun yliampuvasti. Esimerkiksi sitä ei pyritä peittelemään, että lähin ruokakauppa sijaitsee seitsemän kilometrin päässä. Se nostetaan jalustalle ja sitä hypetetään.”

[Ulkomaalaisille alkukantaisena näyttäytyvä maalaiselämä toimii virikkeenä ideoille.](#) Esimerkiksi Chicagon nykytaiteen museossa avautuu marraskuussa japanilaisen Takeshi Moron näyttely. Hän kävi kymmenissä hämeenkyröläisissä kodeissa saunomassa ja ottamassa kuvia suomalaisista saunojista.

”Suomessa tarvitaan pitkäkestoinen hanke, johon valittaisiin yhdestä kolmeen maaseutu- maista kylää, joilla on jo olemassa toiminnallisia edellytyksiä. Näitä vietäisiin huippuprojektijohdajan avulla kohti modernia ja ekologisesti kestävää yritysseudun kylää. Siellä sekä työ että vapaa-aika tukisivat toinen toisiaan.”

Ruuska uskoo, että tällaisesta [kyläkulttuurista voisi tulla houkutteleva vaihtoehto suurten kaupunkien rinnalle.](#)

”Uskallan väittää, että tällaiselle taloudellisesti kannattavalle kylämallille on olemassa sekä yrittäjälähtöistä että poliittista tahtoa.” •

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Mihin liittyy se alueenne erityislaatuisuus, jolla te voisitte houkutella kulttuurien kohtaamisista kiinnostuneita?

- A Luontoon ja ekologiseen ajatteluun
 B Kummalliseen kansanluonteeseen
 C Liikuntaan
 D Historiallisiin tapahtumiin ja kertomuksiin
 E Taiteeseen
 F Luovaan yrittämiseen
 G Muuhun, mihin?

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Miten tämä kohderyhmä vaikuttaa liiketoimintaasi?

OMAT AJATUKSET

ASUMINEN											
OLIIJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Etnomaalaiset ovat individualisteja, mutta halukkaita yhteiseen tekemiseen ja asumiseen.

He ovat valmiita myös arjen käytäntöjensä ja omien kanssakäymistapojensa muutokseen, jotta pääsevät ”jäseneksi” maaseudun yhteisöön. Tämä voi tapahtua yli maiden rajojen. Eri kulttuureista tulevat urbaanitkin ihmiset tuovat omat taitonsa maalle, jossa he toimivat yhdessä paikallisten kanssa. Kaikki oppivat toisiltaan ja tuloksena on jotain ihan uutta.

Etnomaalaiset hakevat yhteisöstä turvallisuuden tunnetta ja elämänsä merkitystä. Nämä tiedostavat toimijat ovat kiinnostuneita esimerkiksi palvelukonsep-

teista, joissa yhdistetään pitkää ja väliaikaisista kollektiivista asumista. He haluavat mielellään yhteisiä työtiloja. Etnomaalaiset ovat valmiita jakamaan, koska uusien kulttuurien ja taitojen oppiminen hyödyttää heitä itseäänkin. •

ETNOMAALAISSA HOUKUTTELEVA PALVELU

Uniikitaidetta metsässä

Nuorten muotoilijoiden perustama Taide- ja muotoilukeskus Ars Auttoinen putiikkeineen ja kahviloineen perustuu ajatukselle, että maallakin voi olla kokeileva ja rohkea galleria – siis hyvää ja kiinnostavaa taidetta. Suunnitelmissa myös residenssitoimintaa.

www.auttoinen.fi

MAALLA HARRASTAJAT

Ilkka Hienonen, talousjohtaja

”RAUHAA, ELINTILAA,
LUONNON LÄHEISYYTTÄ”

Ilkka Hienonen tietää, että maaseutua ei voi tuoda – eikä tarvitsekaan. Hän voi ihan hyvin mennä käymään siellä muutaman kerran vuodessa. Talvisin hän hankkiutuu Himokselle laskettelemaan, suvena saa Saimaa vuoron.

”Rauhaa, elintilaa, luonnon läheisyyttä”, Hienonen luettelee. Kaikkea sitä, mitä kaupunki harvemmin tarjoaa. Rauhan lisäksi Hienonen kaipaa myös aktiviteetteja. Unelmalomakohteessa on golf- ja tenniskenttä sekä mahdollisuus uida meressä, järvessä tai altaassa.

MAASEUDUN

VAUHDISSA

MAALLA HARRASTAJAT

Ilkka Hienonen, talousjohtaja

LUONTOALUEIDEMME JA MAASEUDUN KEHITTÄMINEN KAIPAISI SELKEÄMPIÄ PAINOPISTEITÄ.

••• Päivätyönään Hienonen ahertaa talousjohtajana Saint-Gobain Weberin Venäjän yksikössä. Sitä työtä ei pysty etänä tekemään, joten Hienonen ei pysty harkitsemaan osittaistakaan maallemuuttoa. Mutta jos eteen sattuu toisenlainen työ, ajatus ei ole ollenkaan mahdoton.

Hienosen mielestä luontoalueidemme ja maaseudun kehittäminen kaipaisi selkeämpiä painopisteitä.

”Olisi hyvä, että ne paikat, joihin aktiviteetteja kasataan, myös saavat kehittyä ilman turhia rajoitteita. Tietenkään luonnon tasapainoa rikkomatta.”

Toisaalta taas siellä missä luontoa päätetään suojella, se pitäisi tehdä sataprosenttisesti. ”Koli on hyvä esimerkki kohteesta, jossa kumpikaan edellä mainittu ei toimi hyvin.”

Maailmalla hiihtokeskukset pyrkivät jo ekotehokkuuteen. Helsingin Sanomat kertoi alkuvuodesta kahden tuhannen asukkaan alppikylä Les Getsistä. Ranskassa Grenoblen lähistöllä sijaitseva kylä on ranskalaisten hiihtokeskusten

joukossa pioneeri. Se on jo 2000-luvun alusta lähtien pyrkinyt vähentämään yksityisautoilua ja suojelemaan herkkää ympäristöä.

Les Getsin keskustan läpi kulkee maksuttomia sukkulabusseja, ja lähikyliin pääsee euron bussimaksulla. Jalankulkijoita houkutellaan sulkemalla keskustatu autoilta joka arki-ilta. Kaupungintalon edustan pääpysäköintipaikan tilalle on tehty luistinrata.

Les Getsissä ympäristönsuojelu alkoi hätätilanteesta. Vuonna 2001 kylään iski vesipula. Syynä olivat vähälumiset talvet, turismin lisääntyminen ja hiihtokeskuksen laajeneminen.

Nyt kylän keskellä on 11 vedenvaraamoja, jotka keräävät rinteiltä valuvaa ja rinteisiin satavaa vettä lumitykkeitä varten. **Lumitykit ovat uusinta teknologiaa, joka käyttää entistä vähemmän energiaa eikä tarvitse lumeen lisäkemikaaleja.**

Fossiilisten polttoaineiden käyttö lämmityksessä väheni, kun kaksitoista kaupungin julkista rakennusta kaupungintalosta kirkkoon alkoi lämmitä yhteisen puulämpölaitoksen avulla. •

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Onko teillä mahdollisuutta tukea alueen lomakeskuksen profiloitumista energiatehokkaaksi, jotta palvelisi maalla harrastajien lisäksi kasvavaa ekoturismia?

- A Kyllä
 B Ei

Jos, niin miten?

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Kuinka paljon energiatehokkaammat ratkaisut säästäisivät sinulta vuodessa – ja voisiko ympäristöystävällisyys houkutella uusia asiakkaita?

OMAT AJATUKSET

ASUMINEN											
OLIJAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I											
ITSE TEKEVÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II											
LAINAAJA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	OMISTAJA
HARRASTUKSET											
ITSE KOKEVA	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS											
TÄRKEÄÄ	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	EI TÄRKEÄÄ

Maalla harrastajat näkevät maaseudussa latautumisen ja henkisen hyvinvoinnin paikan lähinnä harrastuksen kautta. He ovat vapaudenhaluisia nautiskelijoita, mutta usein perheellisiä.

Lomakohteelta odotetaan hyviä liikunta- ja harrastemahdollisuuksia. Harrastaja viettää pidennettyjä viikonloppuja lomakeskuksessa, osittain etätyötä tehden ja kuluttaa lähipalveluja. Kotimaan matkailu

MAALLA HARRASTAJIA HOUKUTTELEVA PALVELU

Skimbausta vähällä energialla

Ruka ja Pyhä ovat liittyneet EU:n energiatehokkuussopimukseen ensimmäisinä hiihtokeskuksina Suomessa. Ympäristöohjelmassa määritellään yrityksen ympäristövastuut ja -tavoitteet. Siinä pyritään yhdeksän prosentin energiansäästöön vuoteen 2016 mennessä.

www.ski.ruka.fi

kiinnostaa uutena vaihtoehtona ulkomaan matkoille.

Maalla harrastajille maaseutu on usein ikään kuin viihdekeskus, jossa vietetään sosiaalista elämää tuttavien kanssa. Kerran kesässä mökkeillään tuttavien mökillä. •

HIILINEUTRAALIKOT

Pekka Leppänen ja Marja-Leena Andelmin, eläkeläisiä

PEKKA ON MAANVILJELIJÄ-
PERHEEN POIKA. PALUU MAALLE
TUNTUI LUONTEVALTA.

Pekka Leppänen ja Marja-Leena Andelmin ovat todellisia edelläkävijöitä. He rakensivat oman energiansäästötalon jo 14 vuotta sitten – maaseudun rauhaan Suomusjärvelle.

”Tavoite oli puolittaa vastaavankokoisen tavanomaisen pientalon energiankulutus. Laitoimme enemmän eristettä, paremmat ikkunat ja tehokkaalla lämmöntalteenotolla varustetun ilmanvaihdon. Ja uunissa on lämmönsiirrin, jotta puunpoltolla voi lämmittää myös käyttöveden.”

Talo on tehty pääosin uusiutuvista paikallisista materiaaleista eli puusta ja puutuotteista.

”Kaikki ‘turha’ on jätetty pois. Rakentaminen helpottuu, nopeutuu ja halpenee, korjattavaa on vähemmän. Talo toimii ympäri vuoden uusiutuvalla energialla: polttopuulla, aurinkolämmöllä ja tuulisähköllä Lumituuli Oy:n voimalasta”, he kertovat.

Näin alkuperäinen tavoite onnistui. Talo maksoi vain 5000 euroa normaalia enemmän, mikä tuli takaisin energiansäästöinä jo viidessä vuodessa.

•••

VÄHÄN
ENERGIAA,ENEMMÄN
RAUHAA

HIILINEUTRAALIKOT

Pekka Leppänen ja Marja-Leena Andelmin, eläkeläisiä

”SITÄ PAITSI MAALLA ELETÄÄN
VIIMEISINÄ, KUN MAAILMAN
TILANNE HUONONEE.”

Asiantuntemusta oli omasta takaa: Pekka on rakennustekniikan diplomi-insinööri ja ennen eläkkeelle jäämistään hän työskenteli VTT:llä energiatehokkaiden rakennusten tutkimuksen ja koerakentamisen parissa.

Lisäksi Pekka on maanviljelijäperheen poika. Paluu maalle tuntui luontevalta.

”Maalla ollaan vielä kaupunkilaisia enemmän vapaita eikä minkäänlaisten isännöintipalvelujen orjana. Saa itse rakentaa ja hoitaa asiansa.”

Marja-Leena huomasi ikää myöten viihtyväänsä aina vain enemmän vanhempiensa aikaan hankkimalla mökillä. Luonnon, maiseman ja rauhan merkitys vahvistui.

”Aloimme etsiä joko remontoitavaa omakotitaloa tai tonttia, ja Suomusjärvellä sattui moni asia kohdalleen.”

Löytyi rakennuspaikka etelärinteessä, kaunis maisema, pikavuoropysäkki pääkaupunkiseudulle parin kilometrin päässä, iso lato rakentamis- ja varastointitarpeisiin, metsää, josta saada rakennus- ja polttopuuta, naapureitakin lähetyvillä, sopiva tontin hinta...

Ekologisuus on pariskunnalle tärkeää, mutta sen kehittäminen on heidän mielestään enemmän kaupunkilaisten eli enemmistön huoli.

”Kaupunkeja pitää parantaa, jotta siellä kestävä kehitys toteutuisi! Harkiten sijoitettuna ja rakennettuna yksi rakennus maalla voi palvella

vakituisena asuntona, etätyöpaikkana ja kesämökinä kuten meillä”, Pekka sanoo.

Hän laski, että bussimatka töihin vei henkeä kohden parhaimmillaan vain litran polttoainetta vajaalla sadalla kilometrillä.

”Lisäksi täällä maalla talo voi toimia puu-, aurinko- ja tulevaisuudessa myös pientuulivoimaloilla. Kaupungissa uusiutuvien energioiden käyttö ei niin helposti onnistu.”

Maaseudulla Leppänen ja Andelmin kehittivät myös julkista liikennettä ja tietoverkkoja. Andelmin harmittelee, että kuntien yhdistymisen johtaa palvelujen ja niiden kehittämisen keskittämiseen hallinto- ja asutuskeskuksiin.

”Olennaisinta on säilyttää peruspalvelut lähellä ihmisiä. Kaikilla ei ole omaa autoa tai liikuminen voi olla muuten hankalaa. Bussiliikenteen pitäisi toimia myös ympäri vuoden ja ilta- vuorotkin olisivat hyvä lisä.”

Silti he eivät vaihtaisi pois maaseutuasumista. Pekka muistuttaa, että yhteistyötä ja talkoapua saa tarvitessaan. Monenlaisia palveluja on saatavissa ja niiden tarjoajat tunnetaan. Vain kuttamiseen on pienehköissä yhteisöissä paremmat mahdollisuudet kuin kaupunkien isoissa.

”Sitä paitsi pienellä vaivalla saa hankittua riippumattomuutta. Maalla eletään viimeisinä, kun maailman tilanne huononee. Maasta saa perunoita ja metsästä puuta lämpöenergiaksi!” •

9 | HIILINEUTRAALIKOT | TINKIMISTÄ YHTEISEKSI HYVÄKSI

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, kehittäjä tai avainhenkilö! Miten kuntanne voisi tukea hiilineutraalikkojen toiveita? Voisiko kunta

- A olla järjestelemässä kimpapakyytejä tai muita soveltavia ratkaisuja?
- B keskittyä toimivan ekologisen infrastruktuurin rakentamiseen?
- C Pikemmin

Hyvät yrittäjät ja sellaisiksi aikovat! Hiilineutraalikkoja kiinnostavat ekologinen rakentaminen, itse tuotettujen elintarvikkeiden tai energian osuuskunnat. Millaisia palveluita heille voisi tarjota?

OMAT AJATUKSET

ASUMINEN	
OLIIJA	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 KÄVIJÄ
KULUTTAMINEN I	
ITSE TEKEVÄ	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 VALMIIN OSTAJA
KULUTTAMINEN II	
LAINAAJA	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 OMISTAJA
HARRASTUKSET	
ITSE KOKEVA	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 PALVELUJA OSTAVA
EKOLOGISUUS	
TÄRKEÄÄ	1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 EI TÄRKEÄÄ

Hiilineutraalikot ovat mielipidevaikuttajia ja valmiita ensimmäisenä muuttamaan tottumuksiaan. He haluavat omalla kokeilulla esimerkillään kantaa kortensa kekoon ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi. Hiilineutraali asuminen kiinnostaa ja sen myötä luonnonvarojen kuluttamisen vähentäminen.

Hiilineutraalikko-kuluttajille niukkuus on usein elämän arvo ja omavaraisuus ihanne. He ovat valmiita tinkimään mukavuuksista, jotta luontoa rasitettaisiin mahdollisimman vähän. Usein neutraalikot ovat koulutettuja kaupunkilaisia. Heitä kiinnostaa asuminen hiilineutraaleissa kyläyhteisöissä. Sieltä voi matkustaa kaupunkiin töihin. He ovat kiinnostuneita uusien asioiden oppimisesta. Aktiiviset hiilineutraalikot rakentavat ympärilleen vapaaehtoisuuteen perustuvia paikallisverkostoja. Moni on

mukana sosiaalisessa mediassa sekä suosittelijana että kriitikkona. Hiilineutraalikko saattaa hyvinkin pohtia uraa luomuviljelyyn tai sen jatkojalostuksen parissa. •

HIILINEUTRAALIKKOJA
HOUKUTTELEVA
PALVELU

Aurinko on uusi sähkö

Rakennusliike Reponen on erikoistunut matala- ja passiivenergiatalojen rakentamiseen. Kehitteillä on paikalliseen energiatuotantoon soveltuvia ratkaisuja, kuten Suomeen sopivaa aurinkoenergiakeräinteknologiaa.

www.rklreponen.com

Tämän kirjan tavoitteena on kannustaa ajattelemaan avarammin sitä, miten trendit voivat synnyttää uusia arvoväittämiä. Nostamalla esiin erilaisia kuluttajaryhmiä ja kuvaamalla aitojen tarinoiden kautta ihmisten valintoja haluamme tunnistaa myös niitä vähemmän ilmeisiä tapoja, joilla trendit vaikuttavat kuluttajien asenteisiin ja käyttäytymiseen.

Trendien pinnallinen huomioiminen tai odottavalle kannalle jääminen on johtoaseman luovuttamista kilpailijoille. Myös vähäpätöisiltä näyttävät trendit muuttavat joskus yllättävällä tavalla ihmisten pyrkimyksiä, asenteita ja käyttäytymistä - kysyntätekijöitä.

Sitran Maamerkit-ohjelmassa (2010 - 2014) keskitytään innovatiivisiin kokeiluihin, jotka liittyvät

maaseudun tulevaisuuden merkityksiin ja niihin perustuvan hyvinvoinnin mahdollistamiseen ekoälykkäin lähiratkaisuin. Tunnistamme maaseutuun kohdistuvaa tulevaisuuden kysyntää ja sen muutosta. Kehitämme ja kokeilemme esimerkiksi lähiruoan uusia liiketoimintamalleja, lähienergian palveluratkaisuja sekä hajautetun biotalouden toimintamalleja.

Julkaisun aineisto perustuu trendianalyytikko Kati Hienosen Sitralle tekemään Maaseutu tulevaisuuden merkitysyhteiskunnassa -trendianalyyysiin. Siinä erilaisista identiteeteistä tunnistettiin maaseudun kiinnostavuuteen liittyvät motivaatiotekijät ja niiden perusteella profiloitiin tässä esiteltävät kuluttajaryhmät.

Maaseutuun ja sen eri merkityksiin kohdistuva kysyntä on kasvussa.

Helsingissä maaliskuussa 2011.

Jyri Arponen
Johtava asiantuntija, liiketoiminnan kehitys
Sitra, Maamerkit

SITRA

PIKATESTI

Hyvä kunnan, julkishallinnon tai yhdistyksen päättäjä, hyvät yrittäjät ja sellaiseksi aikovat! Vielä viimeinen kysymys. Ajatellaan, että aiotte järjestää seudullanne Maasetu 2.0 -työpajan, jossa ideoitte yhdessä uutta toimintaa tämän työkirjan teemojen pohjalta. Kenet kaikki ajattelitte kutsua?

- A valtuuston
- B mökkiläiset
- C ELY-väkeä
- D kaavoittajia
- E yksittäisiä kylähulluja - eli huomisen miljonäärejä
- F pois muuttaneita nuoria, etenkin yrittäjiä
- G nykyiset yrittäjät
- H ja tietysti

-
- I Nyt loppuvat auditorion tuolit.

SITRA

Tutkimus, kuluttajaryhmät ja haastattelut Kati Hienonen

Teksti Riku Siivonen

Valokuvat Aki Roukala

Ulkoasu www.both.fi

ISBN 978-951-563-761-1

ISSN 1457-5736

Sitra 292

Julkaisu painettu ympäristöystävälliselle Arctic Volume White -paperille.

